

Tájékoztató

a Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégiát 2020. február 13.-i ülésén tárgyalta és fogadta el.

I. Tervdokumentumok:

A hazai klímapolitikai keretnek és alapidokumentumnak számító Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (NÉS-2) az Országgyűlés 23/2018. (X. 31.) OGY határozatával fogadták el. A NÉS2 céljaival összhangban elkészültek, illetve elfogadták a Somogy, Veszprém, illetve Zala megyei klímastratégiákat 2019 tavaszán. Ezekkel összhangban a Tanács munkaszervezete, a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. elkészítette a BKÜ területére vonatkozóan a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégiát 2020-2030 időszakra.

A Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégia célja, hogy a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiára és a megyei klímastratégiákra épülve összegezze és meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyek elősegítik a Balaton térség aktív szerepvállalását a klímaváltozás csökkentése, illetve az ahhoz való alkalmazkodás területén. A klímastratégia megvalósítása az elkövetkezendő évek kiemelt prioritása kell, hogy legyen a régió szempontjából.

Ezért a klímastratégiában megfogalmazott elvek és klímaspecifikus adaptációs megközelítés alapján kerültek kidolgozásra és elfogadásra a Balaton Területfejlesztési Koncepció és Balaton Területfejlesztési Stratégiai Program.

A kiemelt üdülőkörzeti fejlesztési tervekhez hasonlóan 2021-ben zárul le a 2021-2027 közötti uniós programozási időszakhoz kapcsolódó megyei fejlesztési koncepciók és területfejlesztési programok kialakítása. A kiemelt üdülőkörzetet érintő megyék terveinek 218/2009. Korm. rendelet alapján zajló társadalmi egyeztetése során a kiemelt térségi klímastratégia releváns tartalmi elemei beépültek a megyei tervekbe. Ezáltal a Somogy, Veszprém és Zala megyék területi tervei és a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégia összhangja biztosított.

II. Integrált projekt kezdeményezése a LIFE program keretében:

A Klímastratégia megvalósítása érdekében a Balatoni Integrációs Kft. térségi partnerei bevonásával (önkormányzatok, szakmai és civil szervezetek), egy integrált projekt koncepcióját nyújtotta be „A Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégia végrehajtása innovatív technikák és új módszerek felhasználásával” címmel a LIFE Környezetvédelem és Éghajlat-politika alprogram felhívására 2020-ban.

Az integrált projekt keretein belül a partnerség a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégia megvalósításának elősegítését célozta települési mintaprojektek, prototípusok kidolgozásával és szemléletformálással.

A projekt tervezett kezdete 2021. január. 1. lett volna és a megvalósítása 8-10 éves időszakot ölelt fel. Az integrált projekt sajnos nem részesült a LIFE program által támogatásban.

III. Szemléletformáló rendezvénysorozat a Balaton Partnerségi Program keretében:

2020. novemberében a Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezete, a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. a környezet védelme, az ökológiai, szociális, kulturális és gazdasági fenntarthatóság érdekében szemléletformáló rendezvénysorozatot indított, hogy felhívja a figyelmet mindannyiunk személyes érintettségére, a klímaváltozásra, a természeti erőforrások csökkenésére és az ökoszisztémák sérülékenységre vonatkozóan.

A rendezvénysorozat online formában kerül megvalósításra, minden hónap első szerdáján, figyelemfelkeltő, érdekes prezentációkkal, filmekkel, amelyek minden érdeklődő partnerünk, továbbá az iskolai oktatás - a tanárok, a diákok és a szülők – és a lakosság számára is segítséget és támogatást nyújtva azokban a témákban, amelyek érdeklődésre tarthatnak számot a klímaváltozással, környezetvédelemmel és természetesen a Balatonnal kapcsolatban.

A rendezvény célja, hogy a résztvevők új ismeretekkel gazdagodjanak, tudományos értékű előadásokat és közérthető formában ismertetett jó gyakorlatokat hallgathassanak, annak érdekében, hogy a saját felelősség felismerhető legyen mindenki számára, hogy a közös hang megtalálásával a közös cselekvés eredményre vezethessen.

IV. 2021. évi ITM forrás a BFT klímavédelmi kezdeményezésének támogatására

A térség klímaadaptációs tevékenységének ösztönzése, segítése érdekében az Innovációs és Technológiai Minisztérium körforgásos gazdaság fejlesztéséért, energia- és klímapolitikáért felelős államtitkárságán keresztül 500 millió Ft többletforrást biztosított a Tanács részére az alábbi két területre:

- A) Projekt címe: Szemléletformálás – középiskolások részére. (50 millió Ft)
- B) Projekt címe: pályázati támogatás a klímaváltozás mértékét, hatását csökkentő települési fejlesztések támogatására. (450 millió Ft)

A) klíma- és környezetvédelmi verseny középiskolások részére

2021 szeptemberében a Balaton Fejlesztési Tanács és az Információs és Technológiai Minisztérium támogatásával a Balaton Régióban működő középiskolák 9-12. évfolyamos diákjai számára online klíma- és környezetvédelmi versenyt hirdetett a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.

A verseny célja kettős: szeretnénk a fiatalokat ismeretekkel és tudással támogatni, hogy érzékenyebbé váljanak olyan problémák, mint a természeti erőforrások, a biodiverzitás csökkenése és Közép-Európa legnagyobb édesvízi tava, a Balaton sérülékenysége iránt. Másrészt célunk az is, hogy az iskolák vetélkedése egymás megismerését és környezeti tematikájú együttműködésüket is segítse.

A vetélkedés 5 fordulóból áll, az ötödik fordulóban a csapatok online „Diákkonferencia” keretében mutatják majd be az egyes fordulókban elvégzett és összesített munkájukat és a tanult ismereteket.

A verseny során hét, a klímaváltozáshoz szorosan kötődő téma közül választottak a csapatok egyet, mellyel a verseny öt fordulóján keresztül dolgoznak majd.

A felkészüléshez, a feladatok le-, valamint a megoldások feltöltéséhez a Balatoni Integrációs Kft. a saját weboldalán létrehozott egy interaktív tudásbázis-platformot: www.rolrol.hu

A verseny során minden csapat részt vett a csapat által választott témakörhöz kapcsolódó a környezetvédelemhez szorosan kapcsolódó tanulmányi kiránduláson, amely segíti a feladatok megoldását, ugyanakkor élményt adó és tapasztalatszerző jellegű.

A verseny színvonalas lebonyolítása érdekében a versenyt külső, ún. szakmai-mentorok is támogatják, akik a témakörök szerint előadást tartanak és a feladatok megoldásának tudományos hátterét segítik, a közösségi média felületeken megosztásra kerülő anyagok szakmai tartalmát lektorálják.

A Vízügyi Magyarországi Szakszolgálat és Önkéntes Tűzoltó Egyesület (VMSZ) bevonásával az iskolába kihelyezett helyszíni „elsősegély- és segítségnyújtási” bemutatót szervezünk.

A verseny végeztével a legeredményesebb csapatok osztályaikkal együtt ajándék kiránduláson vehetnek részt, illetve értékes tárgyjutalomban részesülnek.

A verseny befejezését követően a diákok által összeállított munkákat vándorkiállítás keretében az összes résztvevő iskolába eljuttatjuk, így minden résztvevő iskola, minden diákja részesülhet a tudásból.

B) Pályázati forrás klímabarát települési fejlesztések támogatására:

A Balaton Fejlesztési Tanács (továbbiakban: Tanács) az Innovációs és Technológiai Minisztérium (a továbbiakban: ITM) által biztosított forrás terhére pályázatot hirdetett a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben (a továbbiakban: BKÜ) található településfejlesztési beruházások támogatására.

A klímaváltozáshoz köthető globális folyamatok helyben – így a Balatonnál is – lokális sajátosságokkal jelennek meg, ami villámárvizekben, hőhullámokban, elmaradó jégborítottságban, a biodiverzitás csökkenésben, az invazív fajok térnyerésében, az emberi egészség sérülékenységében, a vízbiztonság értelmezésének átalakulásában, és sok egyéb hatásban nyilvánul meg. A hirtelen kialakuló káresemények elleni védekezésnek, az állapotváltozásokhoz való alkalmazkodás kialakításának a helyben megvalósított, de térségi szinten koordinált intézkedések jelentik a leghatékonyabb módját. A pályázati felhívás célja a klímaváltozás mérséklését és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő beruházási elemek, zöldfelületi fejlesztések megvalósítása.

A pályázati felhívás olyan fejlesztésekre került kiírásra, ahol a terület használati funkciójától függetlenül a klímaadaptáció (pl. a vízmegtartás, szén-dioxid elnyelő képesség növelése, stb.) a fő szempont. Ez azt jelenti, hogy a települési közterületek fejlesztési vagy területhasználati céljukban, vagy használati funkciótól függetlenül műszaki kialakításukkal hatékonyan és természetes módon tudnak hozzájárulni a klímaadaptációhoz. Cél, hogy kialakításukban a természetességre törekvő, egyszerű megoldások jelenjenek meg, melyek közvetlenül szolgálják a terület klímaadaptációját, pl. vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességének növelését. Fontos cél, hogy - a csapadékvízre, a zöldfelületekre és a biomasszára egyaránt erőforrásként tekintve - a zöldfelületek értékét a klímaadaptációs, vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességük határozza meg, ne pedig a beépített anyagok értéke.

A fenntarthatósági és klímavédelmi szempontok teljesülése érdekében klímavédelmi szakértő véleményezte a beérkezett pályázatokat.

V. Fenntarthatósági útmutató települési fejlesztésekhez

A településfejlesztési pályázatok sikeres megvalósítása érdekében 2018-ban elkészült a Fenntarthatósági útmutató, mely ötletekkel és javaslatokkal segíti a települések és a térség jövőjét is befolyásoló, alakító fejlesztéseket. Az útmutató a települési zöldinfrastruktúra elemei (a növényzettel és vízzel borított felületek), mint fásított közterek, közkertek, közparkok, játszótérek, fasorok és zöldsávok, vízparti zöldsávok, intézménykertek, zöldtetők, zöldfalak kialakításához nyújt segítséget. Az útmutató minden évben bővül és frissül. Az aktuális Fenntarthatósági Útmutató az alábbi linken érhető el:

https://balatonregion.hu/wp-content/uploads/2021/07/Fenntarthatosagi_utmutato_2021.pdf

Siófok, 2021.11.29.

Készítette: Kuborczik Barbara

Balatoni Integrációs Kft.

..../2021 (12.03.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról szóló előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozza:

A Tanács Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról szóló beszámolót elfogadja.

Felelős: Dr. Molnár Gábor ügyvezető igazgató

Határidő: értelem szerint